

La cançó que vam estar a punt de perdre

SHAUN CONSIDINE

Supose que ja és oficial. 40 anys més tard d'haver-la gravada, la cançó de Bob Dylan *Like a rolling stone* ha estat triada com la millor cançó de rock de tots els temps per la revista *Rolling Stone*. Ja havia rebut aquesta mateixa qualificació de la revista *New Musical Express*, el setmanari líder britànic de la música pop. Tot un honor, tenint en compte que gairebé va estar a punt de no veure la llum.

Like a rolling stone es va gravar el 15 de juny del 1965 a l'Estudi A del número 799 de la Setena Avinguda, que en aquells moments era la central de Columbia Records. Jo hi treballava com a coordinador de novetats, i m'ocupava de planificar cada pas de la producció d'un disc –aquell estudi modest, situat a l'última planta de l'edifici, havia estat utilitzat per Frank Sinatra, Tony Bennett i Barbra Streisand–. Dylan i el seu manager van sentir la cançó uns dies després d'haver-la enregistrada, i van tenir una reacció unànime: aquell *single* s'havia d'editar immediatament.

Abans, però, calia presentar la cançó al consell setmanal de *singles* de la Columbia, i aquí és on van començar els problemes. Tots els membres de la secció A&R –artistes i repertori– van quedar-hi bocabadats, i també el departament de promoció. Però la gent de màrqueting i vendes no eren d'aquell parer. I l'opinió d'ells era molt important, per tal com vendes i màrqueting eren el motor que hi havia rere l'èxit de la marca.

Hi havia dues objeccions principals a la cançó. Una d'encoberta, i és que, senzillament, no els agradava el rock and roll estrident. Els de vendes i màrqueting havien fet de Columbia una gran productora perquè s'havien dedicat a vendre les grans tendències de la música americana –pop, jazz, country, gospel, el millor de Broadway i Hollywood–. Però rock? Ni pensar-hi. Aquest mateix criteri els féu rebutjar Elvis Presley l'any 1955 i el primer àlbum americà dels Beatles, el 1963.

Evidentment, en aquella reunió no van dir res de tot això. El que discutien era la llargada de la cançó. L'any 1965, un *single* dels que sonaven a la ràdio nacio-

“Hi havia dues objeccions principals a 'Like a rolling stone'. Una d'encoberta, i és que, senzillament, no els agradava el rock and roll estrident. Els de vendes i màrqueting havien fet de Columbia una gran productora perquè s'havien dedicat a vendre les grans tendències de la música americana –pop, jazz, country, gospel, el millor de Broadway i Hollywood–. Però rock? Ni pensar-hi. Aquest mateix criteri els féu rebutjar Elvis Presley l'any 1955 i el primer àlbum americà dels Beatles, el 1963”

nal durava uns tres minuts. *Like a rolling stone* durava sis minuts, menys un segon. Llavors, el savi Salomó del departament de vendes va decretar la solució d'aquell problema: calia tallar-la a la meitat.

En sentir l'edecte reial, Dylan no va voler acceptar-lo, i es declarà disposat a continuar lluitant contra la firma gegant (l'any 1963, Dylan no havia aconseguit que Columbia traguera al mercat *Talkin' John Birch Society Blues*). En aquest cas, però, ningú no li podia fer costat, perquè els dirigents de la companyia tenien entre mans un drama molt més important.

Columbia Records, que havia mantingut sempre una certa independència de la seua parenta, la CBS, es traslladava al

nou edifici de l'empresa, situat a la Setena Avinguda (el que molt aviat seria conegut com a Black Rock), on el nostre vicepresident de vendes i màrqueting s'havia de fer càrrec del departament d'A&R, i, tot seguit, segons els rumors, havia d'esdevenir la mà drete del nostre estimat president, Goddard Lieberson. Aquell vicepresident i tot el seu equip mai no s'havien manifestat gaire partidaris de Dylan, i no li tenien preparats grans projectes de futur. Dylan, si bé tocava en una de les immenses sales de convencions de l'empresa, mai no s'hi barrejava. Amb totes aquelles distraccions, la qüestió del trasllat a la central de la CBS i la intriga de les futures funcions directives de cadascú, la qüestió sobre si la cançó de Dylan s'havia d'editar o no es va decidir de seguida. Vam rebre una nota que deia que la cançó passava de la secció “Especial immediata” a la de “Publicació no assignada”. És a dir, que quedava en una mena de llimbs, des dels quals podia anar a parar ràpidament, sens dubte, al cementiri de les cançons perdudes.

Després, amb tot l'enrenou del trasllat a Black Rock, vam tenir bastant feina. Calia destruir la documentació de dècades de treball, perquè ja ens van dir, en la nota de benvinguda a la CBS, que allà no hi hauria lloc per totes aquelles xanques i que, al nou edifici, tot seria modern.

Els últims dies abans del trasllat efectiu, per tant, els vaig passar organitzant què era el que calia llençar al fem. Entre totes aquelles cançons vaig trobar una perla: una maqueta del *Like a rolling stone*. La vaig posar en una funda d'LP buida i me la vaig endur a l'apartament per sentir-la una vegada rere l'altra. L'efecte fou el mateix que la primera vegada que l'havia sentida. Allò t'alçava l'ànim. El cor et bategava. Et feia ballar (i, als veïns, els provocava un desig de picar insistentment les parets, en senyal de protesta). Diumenge a la nit se'm va acudir on podia portar aquella cançó perquè fóra apreciada com es mereixia.

La discoteca que estava més de moda a Manhattan en aquells moments era Arthur. La dirigia Sybil Burton, una dona el

“La cançó va estar tres mesos a la graella, i va menar Columbia Records al que batejaven, en aquells moments, com a ‘the new rock’ –el ‘nou rock’, fent referència a la música, no pas a l’edifici–. El nostre vicepresident de vendes, aquell home omnipotent, però, no va encapçalar-ne la transició. En comptes d’ell van posar un advocat sense cap tipus de coneixements musicals i que no es feia l’entès. La primera feina que li van encarregar va ser renovar el contracte de Bob Dylan amb Columbia”

marit de la qual s’havia escapat amb Elizabeth Taylor uns anys abans. Burton va crear, allà on hi havia hagut l’antic El Morocco, un club molt particular. Alguns dels propietaris de l’Arthur eren força coneguts (Mike Nichols, Stephen Sondheim o Leonard Bernstein), però n’hi havia que no ho eren (com ara jo). Quan es va inaugurar, el mes de maig, ningú –tret de Sybil Burton, és clar– no esperava que tindria tant d’èxit, i que tothom hi voldria anar, fins i tot Bob Dylan. A final del mes de juny, ell i els seus amics, vestits amb roba destintada i amb les barbes de quinze dies, havien intentat entrar-hi, però no els van deixar.

La seua cançó, anteriorment rebutjada, va tenir més sort. Potser perquè jo era un “membre del club”, el discjòquei em va

tractar molt educadament quan li vaig demanar que posara aquell disc, quan tinguera un moment. Me’n vaig estar, deliberadament, d’esmentar-li’n l’autor, i el que sí que li vaig dir és que la cançó era una mica llarga i, si la gent s’avorria o no ballava, podia tallar-la allà on volguera.

Al voltant de les onze de la nit, després del descans, va posar el disc. Va produir-se un efecte sísmic. La gent es va posar dempeus tot d’una i van començar a ballar com bojós els sis minuts sencers. Els que seien van deixar de parlar i paraven l’orella atentament. “Qui és?”, bramava el discjòquei des de la cabina, mirant-me. “Bob Dylan!”, li vaig contestar. El nom es va escampar per la sala i, malgrat tot, la gent demanava que la tornaren a posar sencera. Passada la mitjanit, a mesura que les mosses de l’acetat de què estava feta la maqueta es feien malbé, l’agulla va començar a fallar.

Però, abans, ja l’havien sentida dos convidats molt importants. D’una banda, un discjòquei de la WABC, que en aquells moments era una mena de 40 principals de la ràdio de Manhattan. De l’altra, un programador musical de la poderosa WMCA. L’endemà al matí, tots dos van trucar a Columbia Records per preguntar per què no els havia arribat la còpia de la nova cançó de Bob Dylan. Els equips de producció es van reunir urgentment. Goddard Lieberson, que s’havia trobat amb Dylan en la gira per Anglaterra (i que havia rebut una esbrancada de la sobreprotectora exnúvia de Dylan, Joan Baez, que considerava que l’explotaven i el comercialitzaven) va tornar a plantejar la qüestió de la llargada de la cançó. “Les regles i els estàndards estan molt bé”, va dir “Déu”, “però no haurien d’interferir en l’evolució d’un artista”.

De seguida van decidir traure el *single* al mercat. El 15 de juliol, un mes després de gravar-lo, *Like a rolling stone* era distribuït a totes les botigues i discjòqueis. En la nota promocional s’advertia que aquella cançó era un dels plats forts de la Columbia, i per això tenia aquell color roig. Una de les cares d’aquell disc roig promocional deia:

“*Like a rolling stone* (Part 1). Durada: 3 min 2 seg.” La cara dos deia: “Part 2. Durada: 3 min 2 seg.” Havien tornat a tallar la cançó per la meitat. Una altra vegada els de vendes i màrqueting havien volgut ficar cullerada. Però no van guanyar. Alguns discjòqueis gravaven totes dues cares del disc en un casset i punxaven la cançó sencera (amb cinc segons afegits).

La setmana següent, *Like a rolling stone*, en versió completa, va entrar a la llista d’èxits Billboard. A l’agost ja estava entre els deu primers, i es va enfilars fins al número dos. Bob Dylan la va tocar en directe al Newport Folk Festival (la gent es va passar mig espectacle cridant contra el rock and roll) i a un concert a Forest Hills, Queens (on la van aplaudir vivament).

La revolució electrònica del folk-rock es va escampar ràpidament després d’aquest fet, i Bob Dylan va començar a canviar de vestuari, per adequar-s’hi (deixava de ser un príncep del folk i esdevenia una estrella del rock). El dia que va arribar a l’Arthur amb la model Sara Lownds (amb qui es casaria el mes de novembre), vestit a la moda i amb un aspecte impecable, Bob Dylan fou admès de seguida.

Like a rolling stone va estar tres mesos a la graella, i va menar Columbia Records al que batejaven, en aquells moments, com a “the new rock” –el “nou rock”, fent referència a la música, no pas a l’edifici–. El nostre vicepresident de vendes, aquell home omnipotent, però, no va encapçalar-ne la transició. En comptes d’ell van posar un advocat sense cap tipus de coneixements musicals i que no es feia l’entès. La primera feina que li van encarregar va ser renovar el contracte de Bob Dylan amb Columbia. L’artista va posar unes condicions més elevades que Andy Williams i Barbra Streisand, les estrelles del moment. Li les van concedir totes.

Shaun Considine escriu un llibre sobre Nova York i les revolucions creatives de mitjan dels anys seixanta
© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa